

VIRGINIE NGUYEN

“Ik wil de verhalen vertellen van mensen die maar zelden een stem krijgen.”

INTERVIEW DOOR HAN RENARD

Virginie Nguyen Hoang heet ze voluit, de dochter van een Vietnamese vader en een Belgische moeder. Ze is nog jong maar heeft als fotoreporter al een mooie carrière opgebouwd. Ze reist naar oorlogs- en conflictgebieden overal in de wereld. Niet om nieuwsfoto's te maken, of toch niet uitsluitend, maar vooral om te vertellen wat de impact van oorlog is voor bewoners van die gebieden in hun dagelijkse bestaan. Ze wil naar eigen zeggen de verhalen vertellen van mensen die maar zelden een stem krijgen.

'Ik ben geboren in Ukkel en opgegroeid in Oudergem en Watermaal-Bosvoorde', vertelt ze, gevraagd naar waar ze is opgegroeid en wat haar heeft gevormd. 'Daar ben ik ook naar school geweest. Na de middelbare school

ben ik een jaar naar Australië gegaan om mijn Engels te verbeteren. Vervolgens ben ik Communicatiewetenschappen en Journalistiek gaan studeren. Ik wilde namelijk journalist, en meer bepaald sportjournalist worden. Want mijn andere passie, naast fotojournalistiek, is voetbal. Als ik in België ben, speel ik zelf ook. Eigenlijk wilde ik voetbalcommentator worden. Maar in Australië en tijdens mijn studies kwam ik erachter dat er interessantere dingen zijn in het leven dan voetbalwedstrijden.'

En via uw studies bent u dan met fotografie in contact gekomen?

Virginie Nguyen: Inderdaad. Aan het IHECS, waar ik heb gestudeerd, maak je kennis met alle aspecten van de journalistiek, ook met fotografie. Mijn passie voor fotojournalistiek is geboren tijdens een reis met andere

studenten journalistiek uit Zwitserland, Frankrijk en België naar Palestina. We gingen erheen om reportages te maken met de steun van professionele journalisten. Daar heb ik geleerd dat fotojournalistiek veel meer is dan alleen maar nieuwsfoto's maken. Het is een verhaal vertellen met foto's. En daar ben ik tot

het besef gekomen: dit is wat ik wil doen. Ik hou van reportages die een langere tijdspanne overbruggen. Mijn fotoreportage over de Gazastrook bijvoorbeeld, bestrijkt een periode van twee jaar; en heeft een begin, een midden en een einde. Een beetje zoals het scenario van een film, behalve dan dat het de realiteit is.

Hoe is het project in Gaza, waarmee u als fotograaf bent doorgebroken, ontstaan?

Nguyen: Het is begonnen toen ik in 2014 in de Gazastrook was tijdens de militaire operatie van het Israëlische leger tegen Hamas – een operatie waarbij veel Palestijnse burgers zijn gewond en gedood. Ik wilde sowieso in die regio aan de slag, niet alleen omdat ik er mijn allereerste reis als studente had gemaakt, maar ook omdat ik na mijn studies stage heb gelopen en vervolgens ben gaan werken voor een Egyptische krant. Toen in 2014 het conflict in Gaza uitbrak, kon ik niet anders dan daarheen gaan.

Ondanks de grote media-aandacht, heb ik geprobeerd een eigen verhaal en invalshoek te zoeken. Ik ben naar een ziekenhuis gegaan waar gewonden werden verzorgd en ben daar twee weken gebleven. Ik heb toen kunnen zien hoe onvoorstelbaar groot de schade, zowel menselijk als materieel, was. Ik had al verslag gedaan van de oorlog in Syrië, ik was in Libië geweest, maar zoveel verwoestingen in zo'n korte tijd – het leek wel alsof Gaza volledig was vernietigd –, dat was

voor mij echt schokkend. Evenals het aantal burgerslachtoffers, waaronder veel vrouwen en kinderen. Bij mijn terugkeer in België vroeg ik me af hoe de mensen die hun bezittingen en velden kwijt waren na het staakt-het-vuren de draad weer zouden oppikken. Of ze opnieuw een dak boven hun hoofd zouden vinden. Want veel huizen waren met de grond gelijk gemaakt. Hoe moest het met ze verder? Na het beëindigen van het militaire conflict verdween de media-aandacht snel. Dat vond ik revolterend, want voor mij begon de echte humanitaire crisis dan pas echt. En dus wilde ik terug naar Gaza om verslag te doen van de heropbouw. Zo is het project *Gaza, the Aftermath* ontstaan.

En hoe bent u te werk gegaan?

Nguyen: Ik heb twee jaar lang, tussen 2014 en 2016 het lot van vier families in de Gazastrook gevolgd. De eerste keer ben ik er een paar maanden gebleven. Nadien ben ik verschillende keren teruggegaan. Ik volgde één familie van wie de woning helemaal was verwoest. Een andere familie woonde in een container die door een NGO was

geschonken. Nog een andere familie had genoeg geld om een nieuw appartement te kopen, en een vierde familie woonde in een school van de VN, in afwachting van een nieuw onderkomen.

Hoe gevaarlijk is het om als jonge vrouw in conflictgebieden in het Midden-Oosten te werken?

Nguyen: Egypte of Syrië is een ander paar mouwen, maar in Gaza heb ik me eigenlijk altijd op mijn gemak gevoeld. Men is het er ook gewend om journalisten te zien. En ik werd ook door inwoners van Gaza begeleid. Een goede vriendin die er woont hielp me als vertaalster en fixer. Bovendien is huisvesting ook geen echt controversieel of politiek geladen onderwerp.

Uw onderwerp was niet politiek geladen, zegt u, maar er zit toch een politieke dimensie in uw werk?

Nguyen: Onvermijdelijk. Het feit dat die mensen hun huizen kwijt zijn en dat die ook niet op korte termijn kunnen worden heropgebouwd – omdat er te weinig hulp

is, vanwege de vele beperkingen die Israël de Gazastrook oplegt en door de massale corruptie bij Hamas – houdt natuurlijk verband met de politieke situatie. En in de keuzes die je als fotograaf maakt zit altijd een stukje engagement, dat spreekt. Ik had ook het

verhaal kunnen vertellen van een Israëliëse familie die een familielid tijdens deze oorlog had verloren. Maar de verwoestingen waren in de Gazastrook zoveel groter dan in Israël. Daarom moest ik het verhaal van de geteisterde bevolking van Gaza vertellen. Zelfs aan cement geraken om hun huizen terug op te bouwen, was moeilijk.

Hoe kiest u uw projecten?

Nguyen: Het hangt ervan af. Vaak speelt mee dat iets in de media onderbelicht blijft. Ik hou ervan om onderwerpen aan te snijden die meer publieke en politieke aandacht verdienen. De dingen veranderen met mijn reportages, wat het allermooist zou zijn, is waarschijnlijk te hoog gemikt. Maar als ik erin slaag mensen te doen nadenken, ben ik al heel blij. Vaak probeer ik een maatschappelijke problematiek te vertellen doorheen de dagelijkse besommeringen van gewone burgers. Daarmee kan het publiek zich identificeren, want iedereen heeft een vader, een moeder, een kind. En hoe meer mensen zich kunnen identificeren, hoe groter de impact van een verhaal.

U bent stichtend lid van HUMA, een Belgisch collectief van humanistisch geïnspireerde fotografen.

Nguyen: HUMA is eigenlijk opgericht in 2011 door fotograaf Frederic Pauwels. Hij heeft mij en anderen erbij gehaald, omdat we dezelfde visie op fotojournalistiek delen en hetzelfde soort thema's behandelen. Wij willen de verhalen vertellen van mensen die niet vaak een stem krijgen of die het moeilijk hebben, altijd met een sociale invalshoek. De menselijke veerkracht is een rode draad in onze reportages. Recent nog hadden we een project met Amnesty International rond vluchtelingen die erin slagen om zich in de Belgische samenleving te integreren door middel van hun kunst. Voor dat project hebben we vluchtelingen die muzikant of kunstenaar zijn in hun artistieke bezigheden gefotografeerd, om zo een ander, positiever beeld te laten zien dan de beelden die we doorgaans op televisie te zien krijgen van asielzoekers in stations en opvangcentra. Daarnaast werken we aan What the Foot?!, een langlopend project over vrouwenvoetbal en de emanciperende werking die ervan uitgaat.

Dat project hebt u bedacht!

Nguyen: (lacht) Toch niet, ik ben misschien wel de inspiratiebron, maar het idee voor de reportage komt van Frédéric Pauwels. Die is op een gegeven moment mijn Brusselse voetbaltroep beginnen te volgen. Zo is het idee gegroeid om het verhaal te brengen van vrouwenvoetbal wereldwijd. Wat kan sport vrouwen bijbrengen? Hoe kan voetbal vrouwen helpen om meer zelfvertrouwen te krijgen en hun leven in eigen handen te nemen, zeker in patriarchale samenlevingen? In India heb ik gezien hoe vrouwen dankzij voetbal weigeren om op heel jonge leeftijd te trouwen en ook langer naar school gaan.

Kunt u leven van uw vak?

Nguyen: Het lukt net, ook omdat ik altijd op zoek ga naar externe financiering, in de vorm van beurzen, crowdfunding en ga zo maar door. Maar persfotografie is geen vak waarmee je ooit rijk zult worden. Bovendien verkeren de media in crisis en willen ze daarom vaak niet meer betalen voor kwaliteit. Als iemand op een evenement een foto met zijn telefoon maakt, vindt men dat vaak goed

genoeg. Daarbij komt nog dat er ook meer en meer fotografen zijn – goede fotografen. Het is een heel competitief vak.

Waarin met name vanwege de scherpe concurrente oorlogsfotografen steeds grotere risico's nemen om dat ene beeld te maken dat straks misschien de wereld rond gaat?

Nguyen: Er was een tijd dat jonge fotojournalisten meteen naar Syrië of Irak vertrokken om zich daar te bewijzen. Maar gelukkig proberen onze vakorganisaties dat nu toch beter te omkaderen.

U zei in een interview over uw verslaggeving van de oorlog in Syrië dat u niet zo'n fan bent van extreem schokkende foto's.

Nguyen: Als je als fotograaf in een land in oorlog alleen maar bloederige beelden van gewonde en dode mensen maakt, denk ik dat het publiek dat daarmee dagelijks in de media wordt geconfronteerd op den duur alleen nog weezin zal voelen. Dus als ik naar oorlogsgebied trek, probeer ik te leven met de mensen die onder de bombardementen

zitten en te kijken hoe ze zich redden in hun dagelijkse bestaan. Je hoeft niet per se extreem schokkende beelden te maken om de aandacht van het publiek te trekken. Ik heb ook best gruwelijke foto's gemaakt in Egypte en in Syrië, maar dat zijn niet de meest efficiënte foto's en dat is inderdaad niet waarnaar ik op zoek ben. Mijn doel is dat degene die naar mijn foto's kijkt, zich kan identificeren en niet walgend de blik afwendt.

U hebt als oorlogsfotograaf dingen gezien die de meeste mensen van uw leeftijd nooit hebben gezien en waarop uw studies u waarschijnlijk niet hebben voorbereid. Hoe gaat u daarmee om?

Nguyen: In de opleiding leer je dat inderdaad niet. Je leert vooral door op het terrein te zijn en door te kijken naar meer ervaren collega's. En als je terug thuis bent, moet je afstand kunnen nemen. Ik doe dat door te gaan

voetballen, door mijn vrienden te zien. Soms krijg ik het verwijt dat ik nooit echt alles vertel wat ik zie en meemaak, los van wat ik op de foto's heb vastgelegd, maar dat is mijn manier om het los te laten.

Wat zijn uw plannen in de nabije toekomst?

Nguyen: Er is het lopende project over vrouwenvoetbal, dat zal uitmonden in een

boek en verschillende tentoonstellingen. Verder ben ik bezig met een project over de impact van palmolie in Maleisië.

Iets totaal anders dan de oorlogsreportages waarmee u naam hebt gemaakt?

Nguyen: Ik probeer te variëren. Ik wil laten zien dat ik veel meer ben dan alleen maar een oorlogsreporter: •

BIO

- › Geboren in 1987.
- › Studeerde journalistiek aan het IHECS en volgde een opleiding fotojournalistiek aan de Danish School of Media and Journalism.
- › Van 2010 tot 2013 fotograaf voor het Franse agentschap Wostok Press.
- › Sluit zich in 2012 aan bij studio Hanslucas en werd medeoprichter van het collectief HUMA.
- › Van januari 2012 tot augustus 2014 werkte ze in Egypte als zelfstandig fotograaf maar ook voor lokale Egyptische kranten.
- › Maakte reportages in België, maar ook in onder meer Syrië, Egypte, Irak, Turkije, Libië, Oekraïne, Vietnam, de Filipijnen en de Gaza-

strook.

- › Ze werkt voor veel kranten en tijdschriften, waaronder Le Monde, Le Figaro, L'Obs, The Washington Post en in België, De Standaard en La Libre Belgique.
- › Ze kreeg verschillende prijzen en vermeldingen in Belgische en internationale fotografiewedstrijden, waaronder de Belgium Nikon Press Award in de categorie beloftevolle jonge fotograaf met een reportage over de stigmatisering van de Roma. Ook haar reportage *Gaza, the Aftermath* viel verschillende keren in de prijzen. •

